

KDO PÍŠE BUDOUCNOST?

ÚVAHY O DVACÁTÉM STOLETÍ

Bahá'í mezinárodní společenství

Dne 28. května 1992 se sešla brazilská Poslanecká sněmovna, aby si slavnostně připomněla stoleté výročí odchodu Bahá'u'lláha, jehož vliv se rostoucí měrou stává důvěrně známým rysem na sociální a intelektuální mapě světa. Jeho poselství jednoty jasně zahrálo u brazilských zákonodárců na správnou strunu. Během jednání vzdali mluvčí zastupující všechny strany zastoupené ve Sněmovně hold souboru spisů, které jeden poslanec popsal jako „nejkolosálnější náboženské dílo napsané perem jediného Muže“ a rovněž koncepci budoucnosti naší planety, která „svým překračováním materiálních hranic dosáhla,“ slovy druhého, „k lidstvu jako k celku bez malicherných rozdílů národnosti, rasy, omezení a věrovyznání.“¹

Tento hold je tím neobyčejnější kvůli skutečnosti, že v zemi, kde se Bahá'u'lláh narodil, je jeho dílo i nadále tvrdě odsuzováno muslimskými kněžími, kteří vládou Íránu. Předchůdci těchto kněží nesli v polovině devatenáctého století odpovědnost za Bahá'u'lláhovo vyhnání a uvěznění a za zmasakrování tisíců těch, kteří vyznávali jeho ideály ohledně transformace lidského života a společnosti. Pro tři sta tisíc Bahá'í věřících, kteří v Íránu žijí, znamenala odmítavost zřící se přesvědčení, které si ve většině ostatního světa získalo velkou chválu, i v době konání tohoto zasedání v Brasílii, jen pronásledování, strádání a až v příliš mnoha případech také věznění a smrt.

Podobnou opozicí se vyznačovaly postoje rozličných totalitních režimů minulého století.

Jaká je povaha souboru myšlenek, které podněcovaly tak zjevně si odporující reakce?

I

Hlavním motivem Bahá'u'lláhova poselství je výklad reality jako něčeho, co je svou povahou nezbytně duchovní, a zákonů, které řídí působení oné reality. Toto poselství nejen že hledí na člověka jako na duchovní bytost, na „rozumovou duši“, ale rovněž trvá na tom, že celý projekt, který nazýváme civilizací, je sám o sobě duchovním procesem, v němž lidský rozum a srdce progresivně vytvořily komplexnější a účinnější prostředky k vyjádření svých vrozených morálních a intelektuálních schopností.

Bahá'u'lláh, který odmítá panující dogmata materialismu, prosazuje protichůdnou interpretaci historického procesu. Lidstvo, vrchol evoluce vědomí, prochází stádiem, jež se podobají obdobím kojenectví, dětství a dospívání v životech jeho jednotlivých příslušníků. Cesta nás zavedla na práh naší dlouho očekávané dospělosti coby sjednoceného lidského rodu. Války, vykořisťování a předsudky, které poznačovaly nezralá stadia tohoto procesu, by neměly být důvodem k zoufalství, ale podnětem k převzetí povinností kolektivní zralosti.

Bahá'u'lláh ve svých dopisech politickým a náboženským vůdcům své doby psal o tom, že nové schopnosti nezměrné síly – mimo představivost generace, která tehdy žila – se probouzejí v národech Země, schopnosti, které zanedlouho přemění materiální život planety. Je nezbytné, pravil, aby se z tohoto nadcházejícího materiálního pokroku učinily prostředky

morálního a sociálního rozvoje. Zabránil-li nacionalistické a sektářské konflikty tomu, aby se tak stalo, pak materiální pokrok vyvolá nejen dobrodiní, ale též nepředstavitelné zlo. Některá Bahá'u'lláhova varování probouzejí v našem vlastním věku ponuré ozvěny: „Podivné a zarážející věci se nacházejí v zemi,“ varoval. „Tyto věci mají schopnost změnit celou atmosféru Země a jejich zamoření by se ukázalo smrtonosným.“²

II

Bahá'u'lláh praví, že ústředním duchovním problémem, kterému čelí všichni lidé, ať jsou z jakéhokoli národa, ať mají jakékoli náboženství či etnický původ, je položit základy globální společnosti, která může odrážet jedinstvo lidské přirozenosti. Sjednocení obyvatel Země není ani odtazitou utopickou vizí, ani není v konečném důsledku věcí volby. Představuje další, nevyhnutelné stádium v procesu společenské evoluce, stádium, k němuž nás popohánějí veškeré zkušenosti minulosti i přítomnosti. Dokud nebude tato záležitost uznána a dokud jí nebude věnována pozornost, nenalezne se řešení žádného z neduhů, které sužují naši planetu, protože všechny podstatné výzvy věku, do něhož jsme vstoupili, jsou globální a universální, nikoli dílčí či regionální.

Mnoho pasáží Bahá'u'lláhových spisů pojednávajících o příchodu dospělosti lidstva je prosceno tím, že používá světla jako metafory k zachycení transformující síly jednoty: „Tak mocné je světlo jednoty,“ naléhají tyto pasáže, „že může osvítit celou Zemi“.³ Toto tvrzení staví současné dějiny do perspektivy, která se ostře odlišuje od té, která převládá na konci dvacátého století. Vyzývá nás, abychom našli – uprostřed utrpení a kolapsu naší doby – působení sil, které osvobozují lidské vědomí pro novou fázi jeho vývoje. Nabádá nás, abychom znovu přezkoumali, co se odehrávalo v uplynulých sto letech a účinek, který tyto směry vývoje měly na rozmanité uskupení národností, ras, národů a společenství, která je zakoušela.

Pokud, jak tvrdí Bahá'u'lláh, „blahobytu lidstva, jeho míru a bezpečnosti nelze dosáhnout do té doby, dokud nebude neochvějně ustanovena jeho jednota,“⁴ je pochopitelné, proč se Bahá'í věřící dívají na dvacáté století – se všemi jeho katastrofami – jako na „století světla“.⁵ Vždyť právě těchto sto let bylo svědkem transformace jak ve způsobu, kterým obyvatelé Země začali plánovat naši kolektivní budoucnost, tak i ve způsobu, kterým si začínáme jeden druhého vážit. Charakteristickým rysem těchto dvou směrů byl proces sjednocování. Rozvraty, které se vymykaly kontrole stávajících institucí, donutily světové vůdce, aby začali zavádět nové systémy globální organizace, které by byly na počátku daného století nemyslitelné. Když toto nastalo, prudká eroze zasáhla zvyky a postoje, které oddělovaly po nespočetná staletí konfliktů lidi a národy a které vypadaly, že přetrvávají i v nadcházejících epochách.

Uprostřed století vyvolaly tyto dva směry vývoje zlom, jehož dějinný význam budou moci náležitě ocenit pouze budoucí generace. Omračující dozvuky druhé světové války nakonec umožnily prozíravým vůdcům, aby prostřednictvím Organizace spojených národů začaly upevňovat základy světového řádu. Nový systém mezinárodních konvencí a přidružených agentur, o němž pokrokoví myslitelé tak dlouho snili, byl nyní obdařen rozhodujícími pravomocemi, které byly tragicky odepřeny neúspěšné Společnosti národů. S dalším rozvojem století se postupně vytrénoval systém nedokonalých svalů udržování mezinárodního míru do té míry, aby přesvědčivě prokázal, čeho lze dosáhnout. Spolu s tím nastala po celém světě stálá expanze demokratických institucí vládnutí. Jsou-li praktické výsledky dosud spíše

neuspokojivé, v žádném případě to nesnižuje historickou a nevratnou změnu směru, který se odehrál v organizování lidských záležitostí.

Podobně jako se záležitostí světového řádu tomu je i s právy lidí světa. Ukázka děsivého utrpení, které v průběhu války postihlo oběti lidské zvrácenosti, vyvolalo celosvětový pocit šoku – toho, co se nedá nazvat jinak než jako hluboký pocit hanby. Z tohoto traumatu vyvstal nový druh morální odpovědnosti, který byl formálně institucionalizován v práci Komise OSN pro lidská práva a jejích přidružených agentur. Byl to vývoj, který si vládcí devatenáctého století, kterým Bahá'u'lláh předložil toto téma, nedokázali představit. Rostoucí uskupení nevládních organizací se s takovýmto zmocněním vydalo na cestu k zajištění toho, aby byla Všeobecná deklarace lidských práv ustanovena základem normativních mezinárodních měřítek a podle toho také vymáhána.

Obdobný proces se odehrával i v hospodářském životě. Během první poloviny století v důsledku spouště způsobené velkou hospodářskou krizí, přijalo mnoho vlád legislativu, jež vytvářela programy sociálního zabezpečení a systémy finanční kontroly, rezervní fondy a pravidla obchodu, jejichž snahou bylo ochránit společnost před opětovným výskytem takové zkázy. Období po druhé světové válce přineslo založení institucí, jejichž pole působnosti je globální – Mezinárodního měnového fondu, Světové banky, Všeobecné dohody o clech a obchodu a sítě rozvojových agentur, které se věnují z hospodárnění a rozvíjení hmotného blahobytu planety. Ať už jsou záměry jakékoli a ať je současná generace nástrojů jakkoli nedokonalá, tak se lidským masám ukázalo, že nakládání s bohatstvím planety lze zásadně reorganizovat jako odezvu na zcela nová pojetí potřeby.

Účinek těchto směrů vývoje nesmírně zesílil tím, jak se mezi masami urychlilo rozšíření vzdělání. Kromě ochoty národních a místních vlád vyčlenit na tuto oblast značně zvýšené finanční prostředky a schopnosti společnosti mobilizovat a vyškolit armády profesionálně kvalifikovaných učitelů, měly zvláště velký význam dva kroky vpřed, které dvacáté století učinilo na mezinárodní úrovni. Prvním byla řada rozvojových plánů zaměřených na vzdělávací potřeby a vydatně financovaných takovými orgány jako Světová banka, vládní agentury, velké nadace a některými pobočkami systému Organizace spojených národů. Druhým krokem byla exploze informačních technologií, která učinila ze všech pozemšťanů potencionální příjemce sumy vědění lidského rodu.

Tento proces strukturální reorganizace v planetárním měřítku oživoval a posiloval pronikavý posun vědomí. Celé populace náhle zjistily, že jsou nuceny se vyrovnat s náklady hluboce zakořeněných myšlenkových návyků, které plodí konflikt – a musejí tak činit v prudkém světle celosvětové nepříznivé kritiky toho, co se kdysi považovalo za přijatelné praktiky a postoje. Důsledkem mělo být podnícení převratné změny způsobu, kterým si lidé váží jeden druhého.

Například v průběhu celé historie měly praktické zkušenosti prokazovat a náboženské učení potvrzovat, že ženy jsou svou přirozeností zásadně méněcennější než muži. Z historického hlediska přes noc se tato převažující představa dala náhle všude na ústup. Ať se proces plného uplatňování Bahá'u'lláhova tvrzení, že jsou si muži a ženy v každém ohledu rovnocenní, může jevit jakkoli zdoluhavým a bolestným, nachází se intelektuální a morální podpora všem protikladným názorům trvale ve stavu rozkladu.

Další neodmyslitelnou součástí toho, jak na sebe lidstvo v průběhu celých minulých tisíciletí pohlíželo, bylo oslavování etnických rozdílů, které v posledních staletích zatvrdly do

rozličných rasistických preludů. Dvacáté století bylo s rychlostí, která z historického hlediska bere dech, svědkem toho, že se jednota lidského rodu ustanovila řídicím principem mezinárodního řádu. Na etnické konflikty, které i nadále v mnoha koutech světa vyvolávají spoušť, se dnes nepohlíží jako na přirozené prvky vztahů mezi různými národy, ale na úmyslné úchyly, které se musí přivést pod účinnou mezinárodní kontrolu.

V celém období dlouhého dětství lidstva se též předpokládalo – a opět s plným spolupůsobením organizovaného náboženství – že chudoba je trvalým a nevyhnutelným rysem společenského řádu. Tento předpoklad, hluboce zakotvený v našem myšlení, jenž utvářel priority všech ekonomických systémů, které svět kdy poznal, byl však nyní univerzálně odmítnut. Alespoň v teoretické rovině se vláda začala všude v zásadě považovat za správce odpovědného za zajištění blahobytu všech členů společnosti.

Obzvláště významným se kvůli svému těsnému vztahu ke kořenům lidské motivace stalo uvolnění svírajícího vlivu náboženských předsudků. Proces mezináboženského dialogu a spolupráce – předobrazeny již v „Parlamentu náboženství“, jenž přilákal intenzivní zájem v době, kdy se devatenácté století chýlilo ke svému konci, - posílil dopady sekularismu na podkopání kdysi nedobytných zdí kněžské pravomoci. Tváří v tvář proměně náboženských představ, kterou zaznamenalo posledních sto let, nemůže při pohledu zpět i současné vypuknutí fundamentalistických reakcí vypadat jako nic většího než zoufalé akce z týlu proti nevyhnutelnému rozkladu sektářské moci. Řečeno Bahá'u'lláhovými slovy: „Nemůže být naprosto žádných pochybností, že všechny národy světa, ať jsou z jakékoli rasy či náboženství, získávají inspiraci z jednoho nebeského Zdroje a jsou poddanými jednoho Boha.“⁶

Za těchto kritických desetiletí rovněž lidské myšlení zakoušelo podstatné změny ve způsobu, kterým chápalo hmotný vesmír. První polovina století byla svědkem nových teorií relativity a kvantové mechaniky, z nichž obě mají úzký vztah k povaze a působení světla. Tato první polovina století vyvolala na poli fyziky zásadní převrat a změnila celý průběh vědeckého vývoje. Stalo se zřejmým, že klasická fyzika mohla vysvětlovat jevy pouze v omezeném rozsahu. Znenadání se otevřely nové dveře studiu drobných součástí vesmíru, jakož i jeho obrovských kosmologických systémů. Byla to změna, jejíž důsledky daleko překročily hranice fyziky, která otřásla samými základy světového názoru, který panoval vědeckému myšlení po mnohá staletí. Provždy se rozplynuly obrazy o mechanickém vesmíru řízeném jako hodiny a o domnělém oddělení pozorovatele a pozorovaného, rozumu a hmoty. Teoretická věda na základě dalekosáhlých studií umožněných těmito objevy, se nyní začíná zabývat možností, že povaze a působení vesmíru jsou ve skutečnosti vrozeny záměrnost a inteligence.

Ve vleku těchto změn představ vstoupilo lidstvo do éry, v níž vzájemné působení mezi přírodními vědami – fyzikou, chemií a biologií spolu se vznikající vědou ekologií – otevřelo takové možnosti pro zlepšení života, které berou dech. Užitečné výsledky v tak životně důležitých oblastech jako je zemědělství a lékařství jsou živě patrné stejně jako výsledky, které přinesly úspěchy při čerpání nových zdrojů energie. Nová oblast nauky o materiálech současně začala poskytovat velké množství specializovaných zdrojů, které byly na začátku století neznámé – plastické látky, optická vlákna a uhlíková vlákna.

Tyto pokroky ve vědě a technologii byly ve svých dopadech oboustranné. Zrnka písku – nejbezcennější a zdánlivě bezcenné látky – se proměnila do křemíkových destiček a opticky čistého skla, čímž umožnila vytvoření celosvětových komunikačních sítí. To spolu s rozmístěním ještě propracovanějších satelitních systémů začalo zpřístupňovat nahromaděné poznání celého lidského rodu pro všechny lidi bez rozdílu, ať žijí kdekoli. Je zřejmé, že desetiletí, která jsou bezprostředně před námi, budou svědky integrace telefonních, televizních a počítačových technologií do jediného, sjednoceného systému komunikace a zprostředkování informací, jehož nenákladné přístroje budou dostupné v masovém měřítku. Bylo by obtížné zveličovat psychologický a společenský dopad očekávaného nahrazení směsice stávajících měnových systémů, jež jsou pro mnohé konečnou pevností nacionalistické pýchy, jedinou světovou měnou, která bude fungovat převážně díky elektronickým impulsům.

Sjednocující vliv revoluce dvacátého století není vsutku nikde jasněji patrnější než v důsledcích změn, které se odehrály ve vědeckém a technologickém životě. Lidský rod je nyní na té nejočividnější úrovni nadán prostředky, které potřebuje k uskutečnění vizionářských cílů, k nimž vyzývá neustále vyzrávající povědomí. Zahledíme-li se pozorněji, zjistíme, že toto zplnomocnění je potencionálně dostupné všem obyvatelům Země bez ohledu na rasu, kulturu nebo národ. Bahá'u'lláh prorocky viděl, že „v tomto věku kypí ve všech národech Země nový život A přece žádný neobjevil, co jej vyvolalo, a nepochopil jeho záměr.“⁷ Dnes, tedy více než století po té, co byla tato slova napsána, začínají být důsledky toho, co se od té doby událo, zřejmě přemýšlivým myslím po celém světě.

III

K tomu, abychom mohli ocenit proměny, které přineslo dějinné období, které právě končí, bychom neměli popírat provázející temnotu, jež vrhá dané úspěchy do ostrého kontrastu – tím máme na mysli úmyslné vyhlazení miliónů bezmocných lidských bytostí, vynalezení a užití nových ničivých zbraní, jež jsou s to úplně sprovodit ze světa celé populace, vzestup ideologií, které dusily duchovní a intelektuální život celých národů, poškozování životního prostředí planety v míře tak masivní, že to může trvat i staletí, než se tyto škody zahojí a nesčíslně větší škody způsobené generacím dětí, které učili věřit tomu, že násilí, neslušnost a sobectví jsou triumfy osobní svobody. Toto jsou jen ty zřetelnější položky ze seznamu společenských zel, který nemá v dějinách obdoby, a jehož lekce zanechá naše éra pro vzdělávání napravených generací, které přijdou po nás.

Temnota však není jevem, který by byl obdařen nějakou formou existence, natož pak nezávislostí. Temnota neuhásí světlo ani ho nezmenší, avšak vymezuje ty oblasti, ke kterým světlo ještě nedosáhlo nebo je dostatečně neosvítilo. Takto bude civilizace dvacátého století bezpochyby hodnocena historiky vyzrálejšího a nezaujatějšího věku. Ukruťností zvířecí povahy, které bez zábran zuřily v průběhu těchto kritických let a které občas vypadaly tak, že ohrozí samotné přežití společnosti, ve skutečnosti nezabránily trvalému rozvíjení vnitřních tvůrčích možností, které jsou obsaženy v lidském vědomí. Naopak. S postupem století si rostoucí počet lidí začal uvědomovat, jak prázdná byla lojalita a jak neskutečné byly obavy, které je držely v zajetí ještě před několika krátkými lety.

„Jedinečný je tento Den,“ naléhavě tvrdí Bahá'u'lláh, „neboť je jakoby okem do minulých věků a staletí, a světlem do temnoty časů.“⁸ V této perspektivě není temnota tím problémem, který zpomalil a zatemnil pokrok dosažený v mimořádných sto letech, která nyní končí. Problémem spíš je kolik utrpení a zkázy musí náš rod ještě zakusit, než z celého srdce

přijmeme duchovní povahu, která z nás činí jediný lidský rod a než sebereme odvahu, abychom plánovali svou budoucnost ve světle toho, co jsme se tak bolestně naučili.

IV

Pojetí budoucího rozvoje civilizace předložené v Bahá'u'lláhových spisech je výzvou mnohému, co dnešek vnucuje našemu světu jako něco normálního a neměnného. Velké vědecké objevy učiněné ve století světla otevřely dveře novému druhu světa. Je-li společenská a intelektuální evoluce ve skutečnosti odezvou na morální inteligenci, která je existenci vrozená, je velká část teorie určující současné přístupy k rozhodování osudově chybná. Je-li lidské vědomí ve své podstatě duchovní – čehož si naprostá většina obyčejných lidí byla vždy intuitivně vědoma – nemůže potřebám jeho rozvoje sloužit či rozumět interpretace reality, která dogmaticky trvá na opaku.

Žádný aspekt současné civilizace nezpochybňuje Bahá'u'lláhovo pojetí budoucnosti příměji než převládající kult individualismu, který se rozšířil do většiny koutů světa. „Provozování štěstí“ přiživováno takovými kulturními silami jako politická ideologie, akademické elitářství a konzumní ekonomika podnítilo agresivní a takřka bezmezný smysl pro osobní nároky. Jeho morální důsledky mají na jedince i společnost rozvratný vliv – a pustošivý vliv pokud jde o nemoci, drogovou závislost a další až příliš známé zhouby konce století. Úkol osvobodit lidstvo od omylu tak zásadního a pronikavého uvede v pochybnost některé nejhluběji zakořeněné předpoklady dvacátého století o tom, co je správné a špatné.

A co jsou to vlastně tyto některé neprozkoumané předpoklady? Nejzřejmějším je přesvědčení, že jednota je vzdálený, téměř nedosažitelný ideál, do něhož se lze pustit pouze poté, co se řady politických konfliktů jakž takž vyřešily, co byly materiální potřeby jakž takž uspokojeny a co se nespravedlnosti jakž tak napravily. Opak, naléhavě tvrdí Bahá'u'lláh, je pravdou. Práví, že hlavní nemocí, která souží společnost a vyvolává neduhy, které ji ochromují, je nejednota lidského rodu, jenž se vyznačuje svou schopností spolupracovat a jehož rozvoj do nynějška závisel na rozsahu, kterého v různých dobách a v různých společnostech dosahovala sjednocená činnost. Tím, že přilneme k představě, že konflikt je spíše než komplexem naučených návyků a postojů vrozeným rysem lidské povahy, zatížíme nové století omylem, který více než jakýkoli jiný faktor tragicky postihl minulost lidstva. „Pohlížejte na svět,“ radil Bahá'u'lláh voleným vůdcům, „jako na lidské tělo, jež, ač stvořeno celistvé a dokonalé, bylo z různých příčin postiženo závažnými poruchami a neduhy.“⁹

K otázce jednoty se důvěrně váže druhá morální výzva, kterou uplynulé století vznášelo se stále rostoucí naléhavostí. Bahá'u'lláh naléhavě tvrdí, že spravedlnost je v očích Boha „nejmilovanější ze všech věcí“.¹⁰ Umožňuje jedinci, aby viděl realitu svými vlastníma očima spíše než očima těch druhých a obdařuje kolektivní rozhodování pravomocí, která jediná může zajistit jednotu myšlení a konání. Ať je systém mezinárodního řádu, který vyvstal z trýznivých zážitků dvacátého století, jakkoli potěšitelný, bude jeho trvalý vliv záviset na přijetí morálních zásad, jež jsou v něm skrytě obsaženy. Je-li uskupení lidstva opravdu jediné a nerozdělitelné, pak pravomoc uplatňovaná jeho řídicími institucemi představuje v podstatě svěřenectví. Každý jednotlivý člověk přichází na svět jako svěřenství celku, a to je tím rysem lidské existence, který tvoří opravdový základ sociálních, hospodářských a kulturních práv, která hlásá Charta Organizace spojených národů a její související dokumenty. Spravedlnost a jednota jsou ve svém vlivu oboustranné. „Smyslem spravedlnosti,“ napsal Bahá'u'lláh, „je

objevení se jednoty mezi lidmi. V tomto vznešeném slově se vzdouvá oceán božské moudrosti, zatímco knihy světa nemohou pojmout jeho vnitřní význam.“¹¹

Zaváže-li se společnost – jakkoli váhavě a bázlivě – k těmto a souvisejícím morálním principům, bude služba ostatním tou nejvýznamnější rolí, kterou to jedinci přinese. Jedním z paradoxů lidského života je, že rozvoj osobnosti nastává v první řadě díky odpovědnosti k větším projektům, v nichž na sebe vlastní ego, byť i jen dočasně, zapomene. Ve věku, který otevírá lidem žijícím v těch nejrozmanitějších podmínkách příležitost účinně se účastnit na tvarování samotného společenského řádu, nabývá ideál služby druhým zcela nového významu. Vynášet takové cíle jako hrabivost a sebeprosazování jako smysl života znamená především propagovat živočišnou stránku lidské povahy. Ani zjednodušující poselství osobního spasení už neoslovují tužby generací, které přišly s hlubokým ujištěním na to, že právě naplnění je stejně tak věcí tohoto světa, jako toho příštího. „Zajímejte se horlivě o potřeby věku, v němž žijete,“ zní Bahá’u’lláhova rada, „a soustřeďte své úvahy na jeho nezbytnosti a požadavky.“¹²

Takové perspektivy mají pro vedení lidských záležitostí hluboké důsledky. Například je zřejmé, že ať jsou minulé přínosy národního státu jakékoli, čím déle přetrvává jeho dominantní vliv na určování osudu lidstva, o to déle se zpozdí dosažení světového míru a tím větší bude utrpení uštědřené obyvatelstvu Země. Je očividné, že bez ohledu na to, jak veliké dobrodiní přinesla hospodářskému životu lidstva globalizace, vytvořil tento proces též bezpříkladná nahromadění autokratické moci, která se musí dostat pod mezinárodní demokratickou kontrolu, pokud to nemá vyvolat chudobu a zoufalství nespočetných miliónů. Obdobně, velké historické objevy v informační a komunikační technologii, které představují tak mocný nástroj k prosazování společenského rozvoje a prohlubování smyslu lidí pro jejich společné lidství, mohou s rovnocennou silou odchylovat a zdršňovat pohnutky, které jsou pro službu právě tomuto procesu naprosto důležité.

V

To, o čem Bahá’u’lláh mluví, je nový vztah mezi Bohem a lidstvem, vztah, který je v souladu se svítající dospělostí lidského rodu. Konečná Realita, která stvořila vesmír a která jej udržuje, navěky zůstane chápání lidské mysli vzdálena. Vědomý vztah lidstva k této realitě, v míře, která byla ustanovena, je výsledkem vlivu Zakladatelů velkých náboženství – Mojžíše, Zoroastra, Budhy, Ježíše, Muhammada a dřívějších postav, jejichž jména už lidská paměť většinou nezná. Národy Země svou odezvou na tyto podněty Božího světa postupně rozvíjely duchovní, intelektuální a morální schopnosti, které se dohromady spojily, aby civilizovaly lidský charakter. Tento tisíciletí trvajícím, kumulativním procesem dosáhl nyní stádia, které je charakteristickým rysem všech rozhodujících bodů obratu v evolučním procesu, kdy se náhle objeví dříve neuskutečněné možnosti. „Toto jest Den,“ Bahá’u’lláh důrazně tvrdí, „kdy lidé byli zahrnuti nejznamenitější přízní Boží, Den, kdy vše stvořené bylo naplněno Jeho nejmocnější milostí.“¹³

Viděno Bahá’u’lláhovými očima, dosáhly dějiny kmenů, národností a národů fakticky svého završení. To, čeho jsme nyní svědky, je počátek dějin lidstva, dějin lidského rodu vědomého si své vlastní jednoty. Co se tohoto bodu obratu v rozvoji civilizace týče, přináší Jeho spisy předefinování povahy a procesů civilizace a znovu utřídění jejich priorit. Jejich záměrem je povolání nás zpět k duchovnímu povědomí a odpovědnosti.

V Bahá'u'lláhových spisech není nic, co by vzbuzovalo iluzi, že se předpovídané změny odehrají snadno. Právě naopak. Jak to již události dvacátého století prokázaly, tak se vzorců návyků a postojů, které zapouštěly kořeny po tisíce let, nezříkají lidé spontánně nebo jednoduše v důsledku reakce na vzdělávání či zákonodárnou aktivitu. Ať v životě jedince, tak v životě společnosti nastanou častěji hluboké změny až v podobě reakce na intenzivní utrpení a nesnesitelné těžkosti, které nelze překonat jiným způsobem. Bahá'u'lláh varoval, že právě zkušenosti tak veliké zkoušky je třeba k tomu, aby přetavila rozmanité národy Země do jediného národa.

Duchovní a materialistická pojetí povahy reality jsou navzájem neslučitelná a vedou opačnými směry. S příchodem nového století již zavedl vývoj udaný druhým z těchto dvou protichůdných názorů nešťastné lidstvo daleko za nejzažší bod, kde lze iluzi racionality, natož pak lidského blahobytu, udržovat při životě. S každým dalším dnem se množí známky toho, že si to nyní velké počty lidí po celém světě začínají uvědomovat.

Vzdor široce převládajícímu mínění o opaku, není lidský rod nepopsanou deskou, na kterou mohou privilegovaní arbitři lidských záležitostí svobodně vpisovat svá vlastní přání. Prameny ducha tryskají, kde chtějí a jak chtějí. Nebudou donekonečna potlačovány sutí soudobé společnosti. Ta již nepotřebuje prorocký vhled, aby dokázala ocenit, že počáteční roky nového století zaznamenají uvolnění energií a snah, jež jsou nekonečně mocnější než nashromážděné rutinní postupy, nepravdy a závislosti, které jim tak dlouho bránily se vyjádřit.

Ať je vřava jakkoli veliká, tak období, do něhož se lidstvo nyní přesouvá, otevírá každému jedinci, instituci a společenství na Zemi bezpříkladné příležitosti k účasti na psaní budoucnosti planety. „Brzy,“ je Bahá'u'lláhův jistý příslib, „bude současný řád svinut a na jeho místo se rozprostře nový.“¹⁴

Odkazy:

¹ Poznámky poslanců Luise Gushikena a Rity Camaty. "Sessão Solene da Câmara Federal em Homenagem ao Centenário da Ascensão de Bahá'u'lláh", Brasília, 28. května 1992.

² Bahá'u'lláh: *Bahá'u'lláhovy Desky zjevené po Kitáb-i-Aqdas*, Bahá'í nakladatelství, Mladá Boleslav, 2001, str. 62.

³ Bahá'u'lláh: *Epistle to the Son of the Wolf*, Wilmette, Bahá'í Publishing Trust, 1988, p. 14.

⁴ Bahá'u'lláh: *Bahá'u'lláhovy vybrané spisy*, Bahá'í nakladatelství, Mladá Boleslav, 1994, oddíl CXXXI.

⁵ 'Abdu'l-Bahá: *The Promulgation of Universal Peace: Talks Delivered by 'Abdu'l-Bahá during His Visit to the United States and Canada in 1912*, rev. ed., Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 1982, pp. 74, 126.

⁶ srov.: Bahá'u'lláh: *Bahá'u'lláhovy vybrané spisy*, Bahá'í nakladatelství, Mladá Boleslav, 1994, oddíl CXI.

⁷ srov.: Bahá'u'lláh: *Bahá'u'lláhovy vybrané spisy*, Bahá'í nakladatelství, Mladá Boleslav, 1994, oddíl XCVI.

⁸ Bahá'u'lláh: citován v Shoghi Effendi: *The Advent of Divine Justice*, Wilmette, Bahá'í Publishing Trust, 1990, p. 79.

⁹ Bahá'u'lláh: *Bahá'u'lláhovy vybrané spisy*, Bahá'í nakladatelství, Mladá Boleslav, 1994, oddíl CXX.

¹⁰ srov.: Bahá'u'lláh: *Skrytá slova*, Národní duchovní rada Bahá'í Rakouska, Vídeň, 1990, část I, z arabštiny, str. 5.

¹¹ Bahá'u'lláh: *Bahá'u'lláhovy Desky zjevené po Kitáb-i-Aqdas*, Bahá'í nakladatelství, Mladá Boleslav, 2001, str. 60.

¹² Bahá'u'lláh: *Bahá'u'lláhovy vybrané spisy*, Bahá'í nakladatelství, Mladá Boleslav, 1994, oddíl CVI.

¹³ Bahá'u'lláh: *Bahá'u'lláhovy vybrané spisy*, Bahá'í nakladatelství, Mladá Boleslav, 1994, oddíl IV.

¹⁴ Bahá'u'lláh: *Bahá'u'lláhovy vybrané spisy*, Bahá'í nakladatelství, Mladá Boleslav, 1994, oddíl IV.

© Bahá'í International Community, 2002. All Rights Reserved.

© Bahá'í mezinárodní společenství, 2002. Všechna práva vyhrazena.

Text anglického originálu

Who Is Writing the Future? Reflections on the Twentieth Century

naleznete na internetových stránkách Bahá'í mezinárodního společenství:

www.bahai.org/article-1-7-3-1.html

Informace o Bahá'í společenství v češtině naleznete na:

www.bahai.cz

Bahá'í společenství ČR

Lucemburská 33

130 00 Praha 3

e-mail: bahai@bahai.cz

tel. 222 713 496